

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

Насърчаване на екотуризма и биологичното земеделие, като иновативни механизми за заетост и устойчиво местно развитие в селските райони в трансграничната област Румъния - България (област Велико Търново, България и окръг Телеорман, Румъния)

Доклад

22 Август

2018

Изводи и препоръки за насърчаване на зелената икономика и секторите с най-висок потенциал за генериране на заетост и идентифицирани механизми и инструменти за подкрепа

Разработен от:

ДЗЗД „ЕКО И БИО ИНОВАЦИИ”

www.interregobg.eu

Съдържанието на този материал не представлява непременно официалната позиция на Европейския Съюз.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

ДОКЛАД

Изводи и препоръки за насърчаване на зелената икономика 22 Август 2018

Насърчаване на екотуризма и биологичното земеделие, като иновативни механизми за заетост и устойчиво местно развитие в селските райони в трансграничната област Румъния - България

СЪДЪРЖАНИЕ.....	2
1. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ЗЕЛЕНАТА ИКОНОМИКА И СЕКТОРИТЕ С НАЙ-ВИСОК ПОТЕНЦИАЛ ЗА ГЕНЕРИРАНЕ НА ЗАЕТОСТ ВЪВЕДЕНИЕ	3
1.1. Зелената икономика и възможностите на пазара на труда	4
1.2. Знания и умения за зелена заетост	6
2. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА МЕХАНИЗМИ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ПОДКРЕПА	8

www.interregrobg.eu

Съдържанието на този материал не представлява непременно официалната позиция на Европейския Съюз.

1. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ЗЕЛЕНАТА ИКОНОМИКА И СЕКТОРИТЕ С НАЙ-ВИСОК ПОТЕНЦИАЛ ЗА ГЕНЕРИРАНЕ НА ЗАЕТОСТ

Зеленият план за действие и свързаните с него документи задават ясна насока и рамка за начина, по който ЕС, в партньорство с държавите членки и регионите, възнамерява да помага на малките и средни предприятия да се възползват от новите бизнес възможности, които предлага зелената икономика. Тук се включват дейности, стимулиращи малките и средни предприятия, които имат за цел следното:

- Подобряване на ресурсната ефективност на МСП;
- Подкрепа на зеленото предприемачество;
- Оползотворяване на възможностите, предоставяни от екологосъобразните вериги на създаване на стойност;
- Улесняване на достъпа до пазара за зелените МСП.

Ползите от разкриването на зелени работни места, особено в селските райони, могат да се обособят в следните насоки:

На първо място, създаването на работни места, свързани със зелената икономика дори в условия на икономическа криза и рецесия, е източник на промени в бизнес цикъла.

На второ място, детайлно планираните и реализирани зелени работни места водят до по-добро използване на ресурсите, намаляване на зависимостта от вноса на суровини, намаляване на натиска върху околната среда.

На трето място, рентабилността от ползването на ресурсите и производителността са определящи за бъдещата конкурентоспособност на организациите, които разкриват зелени работни места.

Разкриването на нови зелени работни места не трябва да не е самоцелно, защото те не винаги са по-продуктивни от традиционните. За да се осигури желаната рентабилност и ефективност, зелените работни места трябва да бъдат комбинирани с въвеждането на иновации и то не само в

продуктите, но в бизнес процесите и бизнес моделите. Интензивността на екоиновациите в зелената икономика се отразява в различна степен върху потребностите от умения в различните сектори и отрасли. Като цяло е необходимо повишаване на квалификациите във всички сектори и професии, за да се придобият необходимите нови знания и умения.

1.1. Зелената икономика и възможностите на пазара на труда

Съгласно заключенията на доклада относно инициативата за зелена заетост: оползотворяване на потенциала на зелената икономика за създаване на работни места (2014/2238(INI)) преходът към устойчиви общества и икономики, включващ устойчиви модели на потребление и производство, може да генерира потенциал, както за създаване на нови качествени работни места, така и за преобразуване на съществуващите работни места в зелени работни места в почти всички сектори и по цялата верига за създаване на стойност.

Тъй като две трети от природните ресурси – сред които плодородната почва, чистата вода и чистият въздух – намаляват, а глобалното затопляне и загубата на биологично разнообразие са на път да преминат границите, отвъд които не могат да се предотвратят необратимите последици за нашите общества и за околната среда, е изключително важно усилията на местната власт, икономическите субекти, организациите с нестопанска цел и местните общности да се насочат към прилагане на принципите на зелената икономика във всеки аспект на бизнеса и бита.

В тази връзка от съществено значение е актуалността на законодателните инициативи. Цялостното прилагане на законодателството в областта на околната среда, както и подобряването на интегрирането на проблемите на околната среда и подобрената съгласуваност на политиките в различните секторни политики в ЕС, са от съществено значение за пълното разгръщане на потенциала, свързан със зелената икономика, и следователно са от съществено значение за създаването на зелени работни места.

Преходът към зелена икономика съдържа значителен потенциал за създаване на работни места на местно равнище, които не могат да бъдат преместени, и в сфери, които не могат да бъдат изнесени, както и в засегнати

от кризата сектори. Устойчиви икономически дейности като икономията на енергия или биологичното земеделие са много по-трудоемки, отколкото заместваните от тях дейности, и биха имали потенциал да дадат възможност на регионите да станат по-независими.

Преструктурирането трябва да се извършва по социално отговорен начин, като е необходимо предприятията да извършват иновации, за да се осигури ефективност на разкритите зелени работни места.

За да се предвидят промените в заетостта, се изисква да бъдат планирани и извършени следните целеви дейности:

- Систематично и целенасочено събиране и анализиране на данни относно настоящите и бъдещите потребности на пазара на труда;
- Дългосрочно планиране на прехода за осигуряване на по-висока заетост;
- Увеличаване на ролята на местните и регионалните органи за прехода към по-зелена икономика в образованието, инфраструктурата, подкрепата за местните предприятия и създаването на стабилна заетост с трудови възнаграждения, уредени чрез колективни споразумения или други разрешени средства в съответствие с националното законодателство;
- Използване на социалния диалог като основен елемент от управлението на промяната.

Изключително важно е при изпълнението на горепосочените дейности да се прилага принципа на субсидиарност, в комбинация с изграждането на траен и устойчив социален диалог, който може да спомогне за преодоляване на предизвикателствата вследствие на преминаването към конкурентоспособна икономика с ниска въглеродна интензивност и ефективно използване на ресурсите.

Местните органи могат да изпълняват ключова роля за насърчаване на растежа на работните места в зелената икономика, както и за повече достойни и приобщаващи работни места, чрез:

- зелени инвестиции;

- оползотворяване на потенциала на обществените поръчки, включително използването на социалните и екологичните клаузи в договорите за обществени поръчки;
- създаване на партньорства, включително с образователните институции, с цел постигане на по-добро съответствие между работните места и уменията на местните пазари на труда;
- подпомагане, както на зелените МСП, така и на екологизирането на МСП;
- създаване на програми за приобщаваща зелена заетост, които гарантират, че уязвимите групи също ще извлекат полза от „зеления“ растеж.

1.2. Знания и умения за зелена заетост

С цел да се улесни адаптирането на работната сила и на системите за образование и обучение е необходима целенасочена намеса от страна на публичните органи, за да се избегне недостигът на умения, да се улесни преходът към нови работни места и да се повиши способността на системите за образование и обучение да съответстват на търсенето на нови умения и изисквания за квалификация. Това предполага преразглеждане и актуализиране на квалификациите и на съответните учебни програми за образование и обучение.

При определянето на необходимите знания и умения за зелени работни места е важно тясното сътрудничество между правителствата, бизнес организациите, социалните партньори и научните среди. Като начало може да се започне със създаване на база данни с курсове за обучение и обяви за работа, свързани със зелената заетост. По този начин ще се подобри качеството на наличните информация, консултации и насоки за професионално развитие, както и на уменията, необходими за използване на възможностите за заетост, предоставени от прехода към зелена икономика.

Чрез средствата на социалния диалог ключовите стейкхолдъри от региона могат да стимулират развитието на умения за изпълнение на изискванията на зелените работни места като използват механизма за

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

актуализиране на квалификациите и съответните учебни планове в сферата на образованието и обучението в образователните институции в трансграничния район. Това ще допринесе за по-добрите взаимодействия между системите за образование и новопоявяващите се зелени работни места, като осигури по-добра координация между учебните заведения и сдруженията на работодателите и други съответни организации. По този начин се затвърждава значението на партньорствата и доверието между учебните заведения, предприятията, социалните партньори и органите на местно управление. В допълнение може да се достигне до разработване на стратегии за развитие и предвиждане на уменията с цел подобряване на общите, секторните и специфичните за дадена професия умения.

Според Европейския център за развитие на професионалното обучение (CEDEFOP) адаптирането на програмите за обучение и включването на осведоменост по въпросите на околната среда с разбиране на устойчивото развитие и ефективността на предприятията е по-добър вариант от предлагането на нови програми за обучение. Това ще наложи да се укрепят системите за професионално образование и обучение (ПОО), за да може чрез тяхната мрежа да се изградят компетентности и умения в областта на околната среда.

От друга страна, желателно е паралелно да се стимулират изследователските центрове в разработването на технологии, проекти и патенти за зелени продукти в сътрудничество с нови зелени дружества, да се насърчава обмена на идеи между изследователските центрове и мрежите от дружества и специалисти.

2. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА МЕХАНИЗМИ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ПОДКРЕПА

Идентифицирането на механизми и инструменти за подкрепа може да се извърши по схемата на веригата на стойността или въз основа на модела на

www.interregbgr.eu

Съдържанието на този материал не представлява непременно официалната позиция на Европейския Съюз.

APQC за интегрираните бизнес процеси¹ (Фигура 2-1).

Фигура 2-1. Модел на APQC за интегрираните бизнес процеси

Ключов процес в модела от Фигура 2-1 е развитието на фирмения потенциал. Много често фирмите не отделят достатъчно внимание на този процес, което впоследствие води до проблеми с тяхното пазарно представяне. Разкриването на зелени работни места и внедряването на еко-инновации представлява развитие на фирмения потенциал и механизмите и инструментите за подкрепа са изключително важни на този етап.

За да се реализира устойчив ефект на инструментите за подкрепа е необходимо първоначално да се дефинират съответните показатели, за които впоследствие да се направят необходимите разчети.

Показателите за ефективност на трудовата дейност предлагаме да бъдат обособени в три групи.

¹ За подробности вж. Sorensen, D. Budgeting and Forecasting: Driving Substantive Process Improvement, APQC, 2012.

А. Икономически

1. Производителност на труда на база продажби
2. Доходност на труда
3. Производителност на смяна (ако е приложимо)
4. Производителност на 1 час
5. Производителност на основните работници
6. Производителност на спомагателните работници
7. Производителност на ефективен фонд работно време
8. % на изпълнение на трудовите норми
9. % на ефективния фонд работно време към календарния и планов фонд работно време

Б. Технологични

1. Новоразкрити работни места
2. Равнище на механизация на труда
3. Равнище на механизация на работните задачи
4. Равнище на автоматизация на труда
5. Равнище на автоматизация на работните задачи
6. Равнище на кибернетизация на труда
7. Равнище на кибернетизация на работните задачи
8. Затвореност на технологичния цикъл
9. Равнище на фондовъоръженост на труда
10. Стандартизирани работни места
11. % на работните процеси, изискващи специални стандарти

В. Социални

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

1. Наети по договори за работа
2. % на наети по срочни договори
3. % на наети без договор
4. Загуба на работно време поради неявяване на работа, самоотлъчки и слаба дисциплина

www.interregrobg.eu

Съдържанието на този материал не представлява непременно официалната позиция на Европейския Съюз.